

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	8 januari 2021	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2020-0697	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	821E0D9F	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	24 april 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	Zienswijze d.d. 22 december 2020	ONDERWERP	Afwijzen ontheffingsaanvraag ruimtelijke ingrepen Randenbroekerweg en Rossinistraat e.o. te Amersfoort

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 24 april 2020 van Bureau Waardenburg namens Nijhuis Bouw B.V. om ontheffing in het kader van artikel 3.3, eerste lid, en 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹ (hierna: Beleidskader) en de Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017² hebben wij besloten de aanvraag om een ontheffing van de verbodsbepalingen uit de wet af te wijzen. In deze brief kunt u lezen welke overwegingen hieraan ten grondslag liggen.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op het gebied "Randenbroekerweg en Rossinistraat e.o., Amersfoort (complexen 304110 en 304170)". Dit betreft in totaal 65 woningen (zie de kaart op pagina 2 van dit besluit; groene vlakken). De woningen worden zowel van binnen als van buiten gerenoveerd. Zo worden de daken en de spouwmuren geïsoleerd, kozijnen vervangen en diverse herstel- en schilderwerkzaamheden uitgevoerd.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 van de wet voor wat betreft de gierzwaluw (*Apus apus*) en de huismus (*Passer domesticus*) en artikel 3,5 van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 1 oktober 2020 tot 31 mei 2021.

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

² <https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Utrecht/601138.html>

Afbeelding 2.1 Ligging plangebied (zwart) Randenbroekerweg en Rossinistraat e.o. (complexen 304110 en 304170) te Amersfoort met daarin groen gemarkeerd de te renoveren woningen (Esri Nederland, Community Map Contributors).

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht.

Op 1 oktober 2020, 8 oktober 2020, 9 oktober 2020 en 16 oktober 2020 heeft u deze aanvraag aangevuld. Op 19 november 2020 hebben wij op de hoogte gesteld van ons voornemen de aanvraag af te wijzen. U bent hierbij, overeenkomstig artikel 4:9 van de Awb, in de gelegenheid gesteld uw zienswijze naar voren te brengen. Wij hebben uw zienswijze ontvangen op 7 december 2020 en 22 december 2020.

IV. Toetsingskader

De gierzwaluw en de huismus zijn beschermd ingevolge artikel 3.1 van de wet. De gewone dwergvleermuis is beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Motivering

Bij elke ingreep dient te worden getoetst in hoeverre er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen. Pas dan is duidelijk waarvoor ontheffing moet worden verleend. Wij achten deze gegevens noodzakelijk om, bij de toetsing van een ontheffingsaanvraag, te kunnen voldoen aan onze vergewisplicht (artikel 3.9, Awb).

Vervolgens dient te worden getoetst welk effect dit heeft op de staat van instandhouding van de beschermde soorten. Om te kunnen toetsen of een ingreep de staat van instandhouding van beschermde soorten niet in gevaar brengt, is het van belang dat de aanwezigheid van verblijfplaatsen (en het functionele leefgebied) van beschermde soorten en (negatieve) effecten op beschermde soorten goed en volledig door middel van veldonderzoek in beeld zijn gebracht.

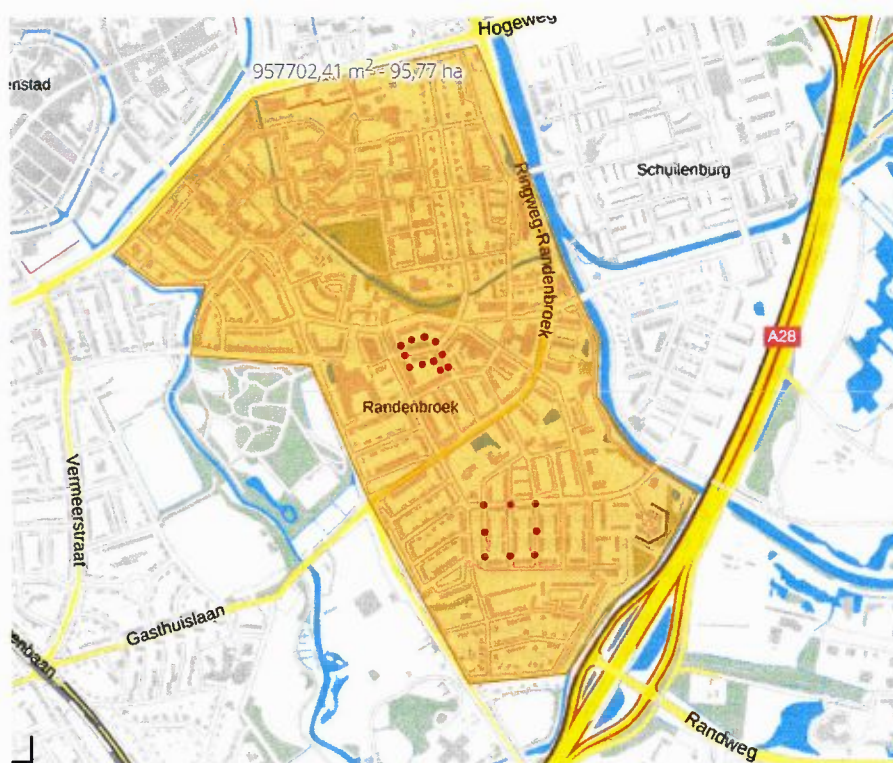
Op basis van artikel 3.2 van de Awb moeten wij ons vergewissen van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek van Boonman, M. & G.F.J. Smit 2019. *Inventarisatie huismus, gierzwaluw en vleermuizen in enkele wijken in Amersfoort en Hoevelaken in 2019. Inventarisatie t.b.v. na-isolatie en SMP Amersfoort. Bureau Waardenburg Rapportnr. 19-239. Bureau Waardenburg, Culemborg* (hierna: Boonman & Smit, 2019).

Het plangebied is door Bureau Waardenburg onderzocht in 2019 (Boonman & Smit, 2019). Dit onderzoek richtte zich op de te na-isoleren woningen én had tot doel niet-onderzochte gebieden voor het SMP-onderzoek aan te vullen. De bezoekdata staan in de onderstaande tabel. Het veldwerk is door één veldwerker uitgevoerd.

Randenbroek			
19 apr 2019	09:10 – 13:20	huismus	12°C, 3 Bft, droog
09 mei 2019	09:40 – 12:30	huismus	09°C, 3 Bft, droog
22 mei 2019	03:00 – 05:00	vleermuizen	10°C, 2 Bft, droog
17 juni 2019	21:15 – 00:35	gierzwaluw + vleerm.	19°C, 2 Bft, droog
22 juni 2019	03:00 – 05:00	vleermuizen	09°C, 2 Bft, droog
28 juni 2019	17:45 – 22:00	gierzwaluw + vleerm.	18°C, 2 Bft, droog
18 aug 2019	22:00 – 0:30	vleermuizen	16°C, 2 Bft, droog
05 sep 2019	22:30 – 1:30	vleermuizen	13°C, 2 Bft, droog

Onderzoeksdata uit rapport van het Boonman & Smit, 2019

Het onderzoeksgebied (Randenbroek) is echter groter dan het plangebied (zie kaart van deelgebied Randenbroek hieronder – de rode arcering (door ons toegevoegd) omvat het plangebied). Het plangebied beslaat 1,21 ha en 0,36 ha (samen 1,57 ha) en is slechts 1,64% van het totale deelgebied (Randenbroek). Tijdens de veldbezoeken heeft de veldmedewerker dus niet alleen het plangebied onderzocht maar heel Randenbroek.

Het plangebied voor deze aanvraag is rood gearceerd. Het plangebied is 1,57 ha groot. Het onderzochte gebied Randenbroek is 95,77 ha groot. Het plangebied beslaat daarmee 1,64% van het onderzochte gebied.

De waarde van dit onderzoek:

Wij verwijzen allereerst naar de onderzoeksprotocollen waarin de benodigde ecologische onderzoeksinspanning naar beschermde gebouwbewonende soorten is gestandaardiseerd. De voor deze aanvraag relevante onderzoeksprotocollen zijn de Soortinventarisatieprotocollen voor de huismus en de gierzwaluw en het Vleermuisprotocol 2017 (Netwerk Groene Bureaus).

In deze aanvraag is aangegeven dat met de geleverde onderzoeksinspanning bolwerken van de huismus, grote kolonies van de gierzwaluw, massawinterverblijven en kraamverblijven van de gewone dwergvleermuis, en verblijfplaatsen van bijzondere soorten vleermuizen moeten kunnen worden gevonden.

In het rapport, de aanvraag, en de aanvullingen wordt al aangegeven dat:

- individuele nesten van de huismus en de gierzwaluw gemist zullen zijn;
- de huizen met mussenactiviteit wel zijn genoteerd, maar niet het aantal nesten per huis;
- vooral vanaf de straatzijde is geïnventariseerd (veel onderzoek heeft plaatsgevonden met de fiets);
- zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zullen zijn gemist;
- aanvullend onderzoek naar de laatvlieger wordt aangeraden omdat het onderzoek ten aanzien van de laatvlieger niet volstaat;
- met de geleverde onderzoeksinspanning in de onderzochte deelgebieden vrijwel geen kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zijn aangetroffen.

Verantwoording Bureau Waardenburg:

Als verantwoording van deze onderzoeksinspanning geeft u aan dat veel hogere aantallen verblijfplaatsen van de huismus, gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis niet verwacht worden. Op basis van onderzoeken in andere delen van Amersfoort heeft u een dichtheid van deze gebouw bewonende soorten ingeschat. Die bezettingsgraden worden vervolgens door u geëxtrapoleerd op dit deelgebied.

→ Reactie: Of die referentieonderzoeken een volledig beeld hebben van dichtheden, én of die referentiegebieden in het geheel genomen wel goed overeenkomen met dit plangebied is niet voldoende onderbouwd. Deze referentieonderzoeken zijn niet ter toetsing aan ons voorgelegd en dus zijn die niet op hun kwaliteit beoordeeld. Echter gaat een dergelijke benadering geheel voorbij aan de ecologie van de soorten, aangezien het voorkomen van verblijfplaatsen gebonden is aan diverse ecologische variabelen en dus ook (zeer) grote verschillen kunnen bestaan tussen verschillende delen van een stad.

Een tweede verantwoording is dat u aangeeft dat het Vleermuisprotocol 2017 een objectgericht onderzoek voorschrijft, en daarmee niet bruikbaar is voor grote onderzoeksgebieden. Dit zou immers een groot aantal veldwerkers vereisen.

→ Reactie: Het plangebied is beperkt van omvang en had onderzocht kunnen en moeten worden conform het Vleermuisprotocol 2017. Het protocol geeft bij aanwijzingen voor gebruik, punt 1 het volgende aan: De in te zetten personele capaciteit en/of het gebruik van technische hulpmiddelen moet worden afgestemd op omvang, de complexiteit van het gebied of object, de aard van de ingreep en de in te zetten methoden. Als vuistregel hierbij kan worden gedacht aan het volgende: Als in het donker meer dan een kwart van het onderzoeksgebied niet valt te (over)zien of te beluisteren, moet een extra waarnemer ingeschakeld worden. Daarbij geldt voor die extra waarnemer weer dezelfde regel totdat het hele onderzoeksgebied goed in beeld is.

Voor het plangebied geldt daarmee dat in elk geval op straatniveau (dus niet per se per gebouw) daarmee (met uitzondering van zicht belemmerende objecten) in elk geval 75% met minimaal 1 persoon te overzien moet kunnen zijn.

De genoemde onderzoeksprotocollen zijn – al hoewel op zichzelf niet verplicht gesteld in de wet – de door het bevoegd gezag en de brancheorganisatie geaccepteerde (minimale) richtlijnen om de impact op betrokken diersoorten te kunnen beoordelen en zijn een vaststaand onderdeel van niet alleen ons uitvoeringsbeleid, maar, voorzover ons bekend, dat van alle provincies en van het Rijk. Het loslaten van deze werkwijze brengt, naar ons oordeel, naast de ecologische onzekerheden, ook rechtsongelijkheid en-onzekerheid met zich mee. Zeker op die schaal zal de hier gehanteerde uiterst magere vorm van onderzoek leiden tot een onderschatting van verblijfplaatsen en direct negatief effect kunnen hebben op de staat van instandhouding van beschermde soorten. Afwijken van protocollen staan wij daarom alleen toe als daar een doorwrochte ecologische onderbouwing aan ten grondslag ligt. De aangegeven redenering volstaat niet als een dergelijke onderbouwing. De gevolgde werkwijze is vooraf ook niet met ons afgestemd.

Een derde verantwoording is dat de gemiste verblijven ingeschat kunnen worden, en conform deze worst-case benadering worden gemitigeerd en gecompenseerd. In ADD. 4 van de 'Nadere informatie bij ontheffingsaanvragen Wnb voor woningrenovatie Amersfoort' van 9 oktober 2020 geeft u aan de volgende compensatie aan te bieden:

- Er wordt voor de gierzwaluw ruimte onder de dakpannen beschikbaar gemaakt via toegang langs de dakranden van de kopse gevels.
- In de nieuwe situatie wordt de ruimte onder de dakpannen aan de voor- en achterzijde van de woningen toegankelijk gemaakt of gehouden voor vleermuizen en vogels.
- In de bovenste punt van de kopse gevel wordt een ruimte niet na-geïsoleerd met spouwvulling. Deze ruimte zal ongeveer 1,00 - 1,50 meter hoog zijn en horizontaal worden afgezet met een spouwborstel. Deze ruimte zal met een aantal open stootvoegen toegankelijk zijn voor vleermuizen.
- Per woning een vleermuiskast inbouwen. Bij appartementen wordt per vier adressen één kleine verblijfplaats gerealiseerd.

Tevens heeft u op 16 oktober 2020 de voorgestelde compenserende maatregelen geconcretiseerd.

→ Reactie: De provincie is van mening dat ten eerste niet kan worden bepaald of sprake is van overcompensatie wanneer de natuurwaarden onvoldoende in beeld zijn gebracht en dat ten tweede voor bepaalde type verblijfplaatsen een dermate complexe maatwerkcompensatie vereist is dat, met de voorgestelde (over)compensatie, nog steeds niet is uit te sluiten dat deze compensatie niet functioneel blijkt met als gevolg het risico dat de staat van instandhouding toch zal worden aangetast. Los van het voorgaande, waaruit al volgt of het de vraag is of daadwerkelijke sprake is van (geschikte) overcompensatie. Een worst-case scenario zou ervan uit moeten gaan dat alle te verwachten soorten, waaronder de zeldzamere, en alle mogelijke typen verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig zijn. Dit betekent dat om negatieve effecten op de staat van instandhouding te voorkomen voor al deze soorten en hun verschillende type verblijfplaatsen gemitigeerd en gecompenseerd zou moeten worden. Uit het Europese voorzorgsbeginsel volgt tevens dat onzekerheden en onduidelijkheden niet zijn toegestaan bij het toestaan van afwijkingen van de verbodsbepalingen. In die zin vormt overcompensatie hoe dan ook géén alternatief voor overblijvende onzekerheden vanwege het onvolledige onderzoek.

Een vierde verantwoording is dat u aangeeft wel het grote deelgebied te hebben onderzocht, maar voornamelijk de focus te hebben gelegd op de sociale huurwoningen. Deze focusgebieden zijn kleiner dan het onderzochte gebied de Randenbroek.

→ Reactie: Gezien het feit dat u aangeeft dat het onderzoek van Boonman & Smit, 2019 zowel tot doel had de sociale huurwoningen te onderzoeken, alsmede tot doel had de overige panden in het deelgebied te onderzoeken voor het Soortenmanagementplan Amersfoort, achten wij deze stelling ongeloofwaardig. Bovendien blijft de personele inzet in de focusgebieden daarmee alsnog veel kleiner dan het Vleermuisprotocol 2017 voorschrijft.

Conclusie ten aanzien van de staat van instandhouding

Het onderzoek is niet conform het Vleermuisprotocol 2017 onderzocht in die zin dat er dermate weinig veldwerkers ingezet zijn, dat uitspraken over functies, soorten en aantallen niet met voldoende zekerheid kunnen worden gemaakt en dat onduidelijk is in welke mate verbodsbepalingen overtreden worden. Ten aanzien van de huismus en de gierzwaluw schrijven de protocollen niet precies voor hoeveel veldwerkers noodzakelijk zijn, maar hier geldt eveneens dat de onderzoeksinspanning van één medewerker op 95,77 ha groot onderzoeksgebied onvoldoende is, om met voldoende zekerheid uitspraken te kunnen doen over aantallen verblijfplaatsen. Dat geeft u in het rapport zelf ook aan en daarbij wordt geconcludeerd dat waarschijnlijk verblijfplaatsen zijn gemist. Daarnaast geldt dat één bezoek naar vleermuizen eindigde bij zondondergang, terwijl het veldbezoek dan pas dient te beginnen. Eén ander bezoek vond plaats tijdens te lage temperaturen. Eén volgens het protocol verplicht gierzwaluwbezoek heeft niet plaatsgevonden.

Het uitgevoerde onderzoek heeft onvoldoende waarde als het gaat om het uitsluiten van veel hogere aantallen verblijfplaatsen van de huismus, gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis. Onzes inziens bestaat niet alleen een grote kans dat kleine verblijfplaatsen gemist maar is dit onderzoek eveneens onvoldoende om grotere verblijfplaatsen uit te sluiten. Ook sluit het uitgevoerde onderzoek onvoldoende uit dat andere soorten (bijvoorbeeld bijzondere soorten zoals de laatvlieger) verblijfplaatsen kunnen hebben in het plangebied. Indien de huidige natuurwaarden in het plangebied niet in beeld zijn, is het niet mogelijk om af te kunnen wegen of er dermate kwetsbare functies of soorten worden aangetast dat dit geen invloed heeft op de staat van instandhouding van de beschermde soorten. Er kan niet getoetst worden in hoeverre de aangeboden vervangende verblijfplaatsen voldoende zijn om deze soorten en functies te behouden.

De geleverde onderzoeksinspanning is onvoldoende om te bepalen of de voorgestelde mitigerende en compenserende maatregelen voorkomen dat de werkzaamheden de staat van instandhouding van de beschermde soorten aantasten. Hierdoor is een negatief effect op de staat van instandhouding van beschermde soorten, zoals wordt bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de wet, niet uit te sluiten. Ontheffing kan dan ook niet verleend worden.

Belang van de aanvraag

Volksgezondheid of de openbare veiligheid en dwingende redenen van groot openbaar belang

Ten aanzien van de huismus en gierzwaluw heeft u ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid". Ten aanzien van de gewone dwergvleermuis heeft u ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". U draagt hiervoor de volgende onderbouwing aan:

"Het project kan omschreven worden als een ingreep in het kader van de volksgezondheid (gezond binnenklimaat) en internationale doelstellingen in het kader van beperken CO₂-uitstoot. Met het ondertekenen van het Klimaatakkoord (zie onder) betekent dat door het Rijk en gemeenten gecommiteerd wordt aan het uitvoeren van maatregelen om de doelstellingen om CO₂ uitstoot te beperken, te kunnen halen in 2020. Woningcorporaties hebben sinds dat moment een belangrijke opgave, die niet meer vrijblijvend is.

De betreffende woningen hebben reeds enige tijd geen structureel onderhoud ondergaan. Sloop is niet nodig. Renovatie is de meest milieuvriendelijke en duurzame oplossing. Het doel van de ingreep is dat de woningen een verbetering ondergaan waardoor het energieverbruik omlaaggaat, de woningen in een duurzame staat van instandhouding worden gebracht en vocht en tocht worden beperkt.

Met de voorgenomen ingreep wordt een groot openbaar belang gediend. Het project heeft namelijk voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. De renovatie draagt bij aan de door de overheid gepromote stimuleringsmaatregelen om klimaatverandering tegen te gaan. Als gevolg van het project wordt bijgedragen aan een reductie van een emissies van broeikasgassen.

De renovatie van de woningen in Amersfoort staat dus niet op zichzelf, maar kan worden gezien als onderdeel van een pakket aan maatregelen binnen het "Klimaatakkoord Gemeenten en Rijk 2007 – 2011". Dit Klimaatakkoord is een overeenkomst van 12 november 2007 tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en enkele ministeries. De essentie van het akkoord is de afspraak dat men gezamenlijk gaat werken aan reductie van de uitstoot van broeikasgassen, aan een energiebesparing van 2% per jaar en aan de verhoging van het aandeel duurzame energie tot 20% van het totale energiegebruik in 2020. In dit akkoord is onder meer afgesproken dat het energieverbruik in woningen en gebouwen in 2020 50% lager moet zijn. Om deze doelstellingen te realiseren zijn forse inspanningen nodig van overheden (waaronder gemeenten), bedrijven (waaronder woningbouwverenigingen en –stichtingen) en particulieren. Met het ondertekenen van het Klimaatakkoord hebben gemeenten, inclusief de Alliantie, een rol gekregen in het vervullen van de landelijke klimaatdoelstellingen. Doel van het nationale klimaatbeleid is het tegengaan van klimaatverandering onder andere door een reductie van broeikasgassen. Het IPCC stelde vast dat klimaatverandering grote negatieve gevolgen kan hebben voor mens, dier en milieu (IPCC, 2014)."

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat dit belang van het project in theorie zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals vastgelegd is in de wet. De mogelijke aantasting van natuurwaarden van werkzaamheden is op dit moment echter nog niet (voldoende) in beeld gebracht. Het is daardoor niet mogelijk om het belang van het project goed af te wegen tegen het geheel van de aan te tasten beschermde natuurwaarden.

Ter bescherming van flora en fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats

In uw aanvullingen van 8 oktober 2020 heeft u eveneens de ontheffing aangevraagd op grond van het belang "Flora en fauna". Hierbij merken wij op dat dit ten aanzien van de huismus en gierzwaluw het belang betreft zoals genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 4, van de wet: "Ter bescherming van flora of fauna". Ten aanzien van de gewone dwergvleermuis betreft dit het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de wet: "In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats". U draagt hiervoor de volgende onderbouwing aan:

"Er worden bij de renovatie van de complexen 304110 en 304170 naast de standaard compensatie in aantallen (conform voormalige soortenstandaarden) extra maatregelen getroffen voor de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis. Voor huismussen wordt vogelschroot verwijderd waar dit aanwezig is (geen standaard maatregel bij renovatie). Voor de drie gierzwaluwnesten die verloren gaan als gevolg van de renovatie, worden 12 neststenen ingemetseld conform de standaard compensatieopgave plus extra 36 neststenen (dus 48 in totaal). Voor de 2 tot 3 zomer- en paarverblijfplaatsen die verloren gaan als gevolg van de renovatie, worden 2 kraamkasten en 8 enkele vleermuiskasten en 4 kolonie vleermuiskasten ingebouwd. Ook de daken worden toegankelijk gehouden als verblijfplaats voor vleermuizen (geen standaard maatregel bij renovatie). Met de geplande maatregelen wordt het aanbod aan nestlocaties voor huismus en gierzwaluw uitgebreid en de functionaliteit van verblijfplaatsen voor vleermuizen verruimd van paar- en zomerverblijf naar meerdere verblijfplaatsen voor kraamkolonies. Deze maatregelen zullen positief bijdragen aan de staat van instandhouding van deze soorten en op grond hiervan wordt bij deze ook ontheffing aangevraagd op grond van het belang "Flora en fauna"."

U voert aan dat de voorgestelde maatregelen positief zullen bijdragen aan de staat van instandhouding van de soorten. Echter, van een belang ter bescherming van flora en fauna is naar ons oordeel sprake wanneer de potenties voor de betreffende beschermde soorten binnen het plangebied significant toenemen. Om te kunnen beoordelen of dit van toepassing is op onderhavige aanvraag dient allereerst de lokale staat van instandhouding goed in beeld te zijn gebracht. Gelet op eerdergenoemde overwegingen is de lokale staat van instandhouding echter onvoldoende in beeld gebracht. In hoeverre sprake is van een significante verbetering van de potenties van het plangebied voor de betreffende soorten kan dan ook niet worden beoordeeld. Ten overvloede wordt opgemerkt dat (een behoorlijke) overcompensatie op zichzelf onvoldoende is om te kunnen stellen dat met de werkzaamheden dit belang is gediend.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij daarom van oordeel dat deze belangen voor het project onvoldoende zijn gebleken.

Alternatievenafweging

Als onderbouwing dat er voor de voorgenomen renovatie en na-isolatie geen andere bevredigende oplossing voorhanden is heeft u het volgende aangedragen:

"Er zijn in het kader van de renovatie en na-isolatie de volgende alternatieven afgewogen:

- alternatieve periode: de planning is gericht op het uitvoeren van de werkzaamheden in de minst kwetsbare periode van beschermde soorten (vogels en vleermuizen). Er is geen betere alternatieve planning in dit opzicht. De start van de werkzaamheden staat gepland in november 2020. De werkzaamheden zouden dan uiterlijk begin juli 2021 afgerond zijn. Of dan ook daadwerkelijk gestart kan worden met de werkzaamheden is afhankelijk van het verloop van het proces van bewonersparticipatie (draagvlak van bewoners van de te renoveren woningen). De planning is tevens afhankelijk van eventuele uitloop van renovatiewerkzaamheden aan andere complexen.*
- alternatieve methode: het is onwenselijk om de daken en spouwmuren van binnenuit te renoveren. Dit kan ten koste gaan van het woonoppervlak en betekent een grote overlast voor de bewoners, tevens wordt hiermee niet het gewenste isolatie-niveau gehaald (bron: Nijhuis Bouw)"*

Aangezien onvoldoende in beeld is in welke mate natuurwaarden worden aangetast, kan niet ingeschat worden of de meest bevredigende oplossing is gekozen.

U heeft onvoldoende onderbouwd waarom de werkzaamheden niet buiten het broedseizoen van de vogels kan plaatvinden. De planning om buiten het broedseizoen werkzaamheden uit te voeren achten wij een bevredigender alternatief dan de voorgestelde planning.

VI. Zienswijze

Uw zienswijze

Uw eerste zienswijze, waarin u ons heeft verzocht van ons voornemen af te zien, hebben wij ontvangen op 7 december 2020. Op 22 december 2020 heeft u een aangepast zienswijzerapport, ter vervanging van het rapport van 7 december 2020, overgelegd.

Het onderzoeksrapport van Bureau Waardenburg en ons voornemen tot afwijzen van 19 oktober 2020 heeft u voorgelegd aan Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. met het verzoek tot een second opinion. Deze second opinion vormt het inhoudelijk deel van uw zienswijze. In het rapport van 22 december 2020 komt Witteveen+Bos tot een tweeledige conclusie op basis van een ecologische en een juridische beoordeling:

1. Het is niet wettelijk verplicht de onderzoeksprotocollen (Vleermuisprotocol en Soorteninventarisatieprotocollen) letterlijk te volgen. Het ecologisch inschatten van natuurwaarden op basis van een worst-case benadering is juridisch niet verboden. Paragraaf 3.2 van het Beleidskader zou zelfs expliciet ruimte bieden voor minder gedetailleerd soortenonderzoek, mits voldoende natuur inclusief wordt gewerkt en mits in voldoende mate in beeld is in welke mate strikt beschermde soorten in het plangebied aanwezig zijn. Het Beleidskader laat uws inziens hiermee ruimte voor een benadering op basis van een realistisch worst-case scenario.

2. De ecologische inschatting van de aanwezige natuurwaarden door Bureau Waardenburg is reëel en de voorgestelde mitigatie/compensatie is (na een kleine aanpassing) voldoende om de staat van instandhouding te borgen.

De volledige zienswijze is opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

Onze reactie op uw zienswijze

Het Vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus is het uitgangspunt van ons beleid bij het beoordelen van het uitgevoerde ecologische onderzoek in het kader van ontheffingen voor de vleermuis. Wij hebben hier om te beginnen dan ook de ruime beleidsvrijheid voor en onze keuze voor dit soort ondersteunende documentatie bij het ecologisch onderzoek is ook voldoende kenbaar (Zie 3.2.1 *Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen* in het Beleidskader). De reden voor de hantering van het Vleermuisprotocol in het beleid is gelegen in dat dit gebaseerd is op gedegen ecologisch onderzoek en *best practises*. Tevens is dit een in de praktijk algemeen geaccepteerd beoordelingskader hetgeen gehanteerd wordt door praktisch alle adviesbureaus die bij de provincie aanvragen indienen en vervolgens ook een kwaliteitsgarantie biedt. Dit kader biedt de uitvoeringspraktijk tevens rechtszekerheid doordat aanvragers weten waar zij met de uitvoering van het ecologisch onderzoek aan toe zijn. Zonder een vastomlijnd beoordelingskader kan zowel de praktijk als de provincie niet werken.

Dit betekent niet dat de provincie geen mogelijkheden ziet voor ecologisch goed onderbouwde onderzoeken die in meer of mindere mate afwijken van het Vleermuisprotocol. Dit brengt daarentegen wel met zich dat -al naar gelang er van het Vleermuisprotocol wordt afgeweken- de afwijkende onderzoeksmethodes extra zorgvuldig en goed gemotiveerd onderbouwt dienen te worden. In het geval, zoals het onderhavige, het ecologisch onderzoek in zijn geheel niet gebaseerd is op het Vleermuisprotocol worden nog striktere motivatie-eisen gesteld aan het uitgevoerde ecologisch onderzoek. Het uitgevoerde ecologisch onderzoek moet in een dergelijk geval op zijn minst steunen op ander gedegen (vaststaand) beleid of dient bewezen effectief te zijn in de (ecologische) praktijk.

De vergelijking met de uitspraak van de Afdeling van 20 februari 2019 gaat dan ook in zijn volledigheid niet op, omdat met deze zaak allereerst in tegenstelling tot de onderhavige aanvraag slechts op een onderdeel wordt afgeweken van het Vleermuisprotocol en vervolgens de beoordeling van de toepassing van een endoscoop op deze plaats niet aan de orde is.³

Ook de vergelijking met de uitspraak van de Afdeling van 22 juli 2020 gaat niet op omdat het hier gehanteerde worst-case deskundigenverslag slechts is toegepast om te beoordelen of er in eerste instantie beschermde soorten verstoord dan wel slachtoffer kunnen worden van windturbines en daarmee de Wnb überhaupt van toepassing zou zijn. De eerste inschatting van verboden handelingen voor beschermde soorten vereist een aanmerkelijk minder diepgaande onderzoeksinspanning dan het onderhavige vervolgonderzoek waarbij zo concreet mogelijke aantallen vleermuizen vastgesteld dienen te worden. Naast het gegeven dat onderzoek naar beschermde soorten bij windmolens een totaal andere discipline is en er derhalve andere vereisten kleven aan de ecologische onderzoeksinspanning.⁴

Er zal actuele informatie nodig zijn over de aanwezigheid van strikt beschermde soorten (zie 3.2.1 *Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen* in het Beleidskader). Dit vereist een goed en volledig veldonderzoek. Ook de second opinion laat beslist geen doorwrochte ecologische onderbouwing zien om te kunnen afwijken van de ecologische protocollen. De second opinion is louter gebaseerd op één verricht veldbezoek, waarvan onbekend is wanneer deze is verricht en onder welke strikte ecologische verantwoordelijkheid heeft plaatsgevonden. Dit is voor de provincie nimmer voldoende om in de plaats te kunnen komen voor een gedetailleerd onderzoek. Vervolgens wordt slechts de worst-case benadering en het onderzoek van Bureau Waardenburg besproken en daar het inzicht van Witteveen+Bos op gegeven. Het wordt ons met de second opinion dan ook allermindst duidelijk gemaakt waarom deze alsnog voldoende aannemelijk zou kunnen maken dat een gedetailleerd onderzoek alsnog onnodig zou zijn. Deze second opinion geeft dan ook andermaal geen grond om vast te kunnen stellen dat aan de vereiste onderzoeksinspanning is voldaan. Voor wat betreft dat de worst-case benadering niet als vervanging van gedetailleerd onderzoek kan gelden, blijft onze uiteenzetting in het voornemen tot afwijzing dan ook van kracht.

³ ABRvS 20 februari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:547, r.o. 20-20.4.

⁴ ABRvS 22 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1769, r.o. 58-58.2.

Dit betekent dat wij op grond van de zienswijze niet afzien van het voornemen de aanvraag af te wijzen. Wij blijven bij de conclusie dat de geleverde onderzoeksinspanning onvoldoende is om te bepalen of de voorgestelde mitigerende en compenserende maatregelen voorkomen dat de werkzaamheden de staat van instandhouding van de beschermde soorten aantasten. Hierdoor is een negatief effect op de staat van instandhouding van beschermde soorten, zoals wordt bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de wet, niet uit te sluiten. Ontheffing kan dan ook niet verleend worden.

VII. Conclusie

Gelet op het voorgaande hebben wij besloten uw aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de wet, af te wijzen.

VIII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

IX. Overleg en informatie

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- Bureau Waardenburg
- De Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht
- Gemeente Amersfoort
- De Alliantie

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. drs. ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving